

BİLİRKİŞİ RAPORU HAZIRLAMA REHBERİ

Dermatoloji uzman hekimleri, birçok kurum, kuruluş ve yargısal organ tarafından yürütülen incelemelerde bilirkişi olarak görevlendirilmekte, uzman görüşlerini sunmaları talep edilmektedir. Bilirkişi olarak görevlendirilen birçok dermatoloji uzman hekimi Derneğimize ulaşmakta, görevlendirmeyi kabul etmesinin zorunlu olup olmadığı, tam olarak hangi yönden görüş sunması gerektiği, hukuki değerlendirmede bulunma yükümlülüğü olup olmadığı, raporun nasıl hazırlanacağı gibi konularda sorular yöneltmektedir. Bu nedenle Derneğimizin Hukuk Bürosu tarafından bu Rehber hazırlanmış, görüşüne başvuru dermatoloji uzman hekimlerine raporlarını hazırlarken yol gösterici olması amaçlanmıştır.

Aşağıda **ilk olarak**, bilirkişi olarak görevlendirilen hekimin bu görevi kabul etmesinin zorunlu olup olmadığı, görev kapsamının ve haklarının ne olduğu aktarılacaktır. **Sonrasında**, bir bilirkişi raporunun hem biçimsel hem de içerik olarak neleri içermesi gerektiği açıklanacaktır. **Üçüncü başlıkta**, bilirkişi olarak görüşüne başvuru dermatoloji uzman hekimlerinin incelemelerinde yarar sağlayabilecek bazı bilgiler paylaşılacaktır. **Son başlıkta** ise faydalı olabileceği düşünülecek linklere yer verilecektir. Rehberde aktarılanlar haricinde soru ve tereddütleri olan meslektaşlarımızın Hukuk Büromuza danışabileceğini bilginize sunarız.

A- BİLİRKİŞİNİN GÖREVİ VE HAKLARI NEDİR?¹

Bilirkişinin görüşüne başvurulabilmesi için, incelemeye konu uyuşmazlıkta çözümü hukuk dışında, özel veya teknik bilgiyi gerektiren bir hal bulunması gerekmektedir. Genel bilgi veya tecrübeyle ya da hâkimlik mesleğinin gerektirdiği hukuki bilgiyle çözümlenmesi mümkün olan konularda bilirkişiye başvurulması mümkün olmadığı gibi, bilirkişi de raporunda uzmanlığı dâhilindeki özel veya teknik bilgi haricinde açıklama yapmamalı, hukuki nitelendirme ve değerlendirmelerde bulunmamalıdır. Bilirkişinin görevi, bilgisine başvuru konuda uzmanlık alanındaki bilimsel verilere göre, görevlendirmeyi yapan merci ve tarafların anlayabileceği bir dille, makul süre içerisinde bir rapor hazırlamaktır.

Bilirkişiden görüşü talep edilirken, tam olarak hangi konuda görüşünün istendiği, çözümü uzmanlığı, özel veya teknik bilgiyi gerektiren sorunun ne olduğu, inceleme yaptırılacak konunun kapsamı ile sınırları, hangi soruları yanıtlayacağı talep yazısında açıkça gösterilmelidir. Eğer ki talep yazısı bu şartları içermiyorsa bilirkişi olarak görevlendirilen dermatoloji uzman hekimi ilgili mercie bir yanıt yazıp, bu gerekliliklerin yerine getirilmesini, görevinin sınırlarına ilişkin tereddütlerinin giderilmesini talep edebilir.

Eğer yanıtlanması istenen soru bilirkişinin görev alanında değilse (Örneğin kozmetik bir ürünün cilt üzerindeki etkilerinin ne olabileceği, ruhsatlı olup olmadığı gibi sorular dermatoloji uzman hekimlerine

¹ Bu başlık altında aktarılan bilgiler, bilirkişiliğe ilişkin ilgili hukuki düzenlemeleri içeren 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu, 5271 sayılı Ceza Muhakemeleri Kanunu, 6754 sayılı Bilirkişilik Kanunu ve 03.08.2017 tarih ve 30143 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Bilirkişilik Yönetmeliğinden derlenerek hazırlanmıştır. Söz konusu düzenlemeler ve bunlara ulaşılacak linkler Rehberin (D) Başlığında yer almaktadır.

yöneltilmektedir) sorunun “özel ve teknik bilgisi kapsamında olmadığı, bu nedenle cevap vermesinin mümkün olmadığı” gerekçeleriyle açıklayarak talebe yanıt verebilir. Bu halde bilirkişi, yanıtlamaya yetkili kişi/kurumun kim olduğunu bilmekteyse (örneğin kozmetik ürünün ruhsatlı olup olmadığı bilgisinin Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumuna sorulması gereklidir), sorunun bu kişiye/kuruma yöneltilmesi gerektiğini ifade edebilir.

Bilirkişinin kendisine verilen görevi reddetme hakkı olup olmadığı, seçilme usulüne göre değişiklik göstermektedir:

- Bilirkişi olarak görüşüne başvurulanan dermatoloji uzman hekimi, bilirkişilik sicili veya listesine kayıtlı ise görevi kabulle yükümlüdür. Bilirkişinin görevden çekilebilmesi, haklı bir mazeretinin olmasına bağlıdır. Bu mazeretlerin ne olabileceği, aşağıda aktarılacaktır.
- Görüşü istenen dermatoloji uzman hekimi bilirkişi sicili veya listesine kayıtlı değilse ve bir nedenle talebi yerine getirmesi mümkün değilse, görevi reddetme hakkı bulunmaktadır. Bu durumda “*Mevcut iş yoğunluğum nedeniyle bilirkişilik görevini kabul etmem ve benden talep edilen bilirkişi raporunu hazırlamam mümkün değildir. Bu nedenle mazeretimin kabulü ile yerime bir başka kişinin bilirkişi olarak görevlendirilmesini talep ederim.*” içerikli bir yazıyla görüş isteyen mercie yanıt verilmesi mümkündür.
- İl sağlık müdürlüklerinin, kendiliklerinden veya bir şikâyet üzerine yaptıkları denetimlerin ardından bir idari yaptırım uygulamaya ilişkin kararlarını vermek üzere zaman zaman kendi bünyelerinde çalışan dermatoloji uzman hekimlerinden görüşlerini talep ettikleri bilinmektedir. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun 11.maddesi uyarınca devlet memurları, amirler tarafından verilen görevleri yerine getirmekle yükümlü olduğundan bu halde görevin reddedilebilmesi için aşağıda aktarılacak haklı bir nedenlerden birisinin bulunması gerekmektedir.
- İl sağlık müdürlüklerinde görev yapan dermatoloji uzman hekimleri, zaman zaman yürütülen bir soruşturma kapsamında Cumhuriyet Savcılıkları tarafından adliyeye çağırılabilmekte, soruşturulan konuya ilişkin bilgilerini sözlü şekilde vermeleri talep edilebilmektedir. Bu gibi durumlarda dermatoloji uzman hekiminin Savcılığın çağırısına uyması gerekmele birlikte, beyanını yazıya döken kolluk memurunun, gerekli uzmanlık eğitimine sahip olmamasından dolayı aktarılan bilgileri gereğince yazamayabildiği, bunun da soruşturma sürecinin sonraki seyrini etkileyebildiği bilinmektedir. Bu nedenle Savcılıklar tarafından sözlü beyan vermek üzere çağırılan dermatoloji uzman hekimlerinin, adliyeye gitmeden önce konunun ne olduğu hakkında bilgi verilmesini talep etmesi, bir USB Belleğe konuya ilişkin yazılı beyanını kaydederek Savcılığa sunması, sözlü beyanının yer aldığı tutanağı da dikkatli biçimde okuyarak yanlışlıkların giderilmesini talep etmesi mümkündür.
- 2547 sayılı Kanununun 38.maddesi uyarınca bir yükseköğretim kurumundan uzman görüşü sorulabilmektedir. Bu halde ilgili yükseköğretim kurumu, deri ve zührevi hastalıklar anabilim dalından bir ya da birden fazla öğretim üyesini raporu hazırlamakla görevlendirmektedir. İlgili öğretim üyesinin iş yoğunluğu nedeniyle rapor hazırlayabilmesi mümkün değilse bu hususu

Rektörlük veya Dekanlıkla görüşmesi uygun olacaktır. Eğer ki aşağıda açıklanan yasaklılık veya ret gerekçelerinden birisi mevcutsa bu husus, raporu talep eden mercie bildirilmelidir.

Bilirkişilik siciline kayıt olunma usulü ve kayıt için taşınması gereken şartlar 6754 sayılı Bilirkişilik Kanunu'nun 10 vd. maddelerinde düzenlenmektedir. Buna göre; bilirkişilik yapacağı alanda en az beş yıl fiilen çalışmış olan, bilirkişilik temel eğitimini alan, 10/1-a maddesinde belirtilen suçlardan hakkında mahkumiyet kararı verilmemiş olanlar, ikamet ettikleri ilin Bilirkişilik Listesine yazılabilirler. Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü Bilirkişilik Daire Başkanlığı'nın 31.5.2021 tarihli duyurusu uyarınca, profesör ve doçent unvanlı kişiler bilirkişilik temel eğitiminden muaf tutulmuş olup bu eğitimi almaksızın diğer şartları sağlayarak Bilirkişilik Siciline yazılmaları mümkündür. Sicile kaydolun bilirkişi aylık en fazla 30 dosya alabilmekte ve üstlendiği dosyaları kendisine verilen süre içerisinde tamamlamak, eğer bu mümkün oluyorsa ek süre talep etmek durumundadır.

Bilirkişi, kendisine verilen görevi bizzat yerine getirmekle yükümlüdür, görevi kısmen ya da tamamen başka bir kimseye devretmesi mümkün değildir. Bilirkişiden görüşünü sunması istenen uyuşmazlık; kendisine aitse veya doğrudan ya da dolaylı olarak kendisiyle ilgiliyse, arasında evlilik bağı kalmasa dahi eşininse, kendisinin ya da arasında evlilik bağı kalmasa dahi eşinin altsoyu, üstsoyu veya üçüncü derece dahil hısımlarınsa (çocuklar/ çocuklarının çocukları/kardeşler/anne-baba/amca, dayı, teyze, hala, yeğen ve bunların eşleri), kendisi ile arasında evlatlık bağı bulunanın ise bilirkişinin görüş sunması yasaktır, taraflardan gelen hiçbir talep olmasa bile dosyadan çekinmekle yükümlüdür.

Bazı hallerde bilirkişinin doğrudan dosyadan çekilmesini gerektirmese de tarafsızlığında şüphe doğuran önemli bir neden olabilir. Örneğin, uyuşmazlığın taraflarından birisi ile aynı kurumda görev yapma, birlikte bir çalışma yürütme, bir husumete sahip olma ya da taraflardan birisine görüşünü açıklama, yol gösterme bunlardan bazılarıdır. Taraflardan birisinin dördüncü derece de dâhil yansoy hısımları (kuzeni) olması da tarafsızlıktan şüpheyi gerektirir hal olarak kabul edilmektedir. Ancak, bilirkişinin, aynı dava veya işte daha önceden tanık olarak dinlenmiş bulunması, bir ret sebebi kabul edilmemektedir. Çekinme sebeplerinden birisinin varlığı halinde dermatoloji uzman hekiminin durumu makul süre içerisinde (1 hafta makul süre olarak kabul edilmektedir) kendisini görevlendiren mercie bildirmesi, görevden çekinmesi gerektiğine ilişkin kanaatinin gerekçelerini açıklaması gerekmektedir. Yasaklılık sebeplerinden farklı olarak bu durumda görevlendirmeyi yapan merci çekilme gerekçesini reddetmeye yetkilidir. Eğer ki reddedilirse ve bilirkişi olarak görevlendirilen dermatoloji uzman hekimi, yukarıda açıklanan sebeplerden birisi dolayısıyla görevi kabul etmişse, bir rapor hazırlamak durumundadır.

Bilirkişi, görevini dürüstlük kuralları çerçevesinde bağımsız, tarafsız ve objektif olarak yerine getirmelidir. Bağımsızlığına zarar verebilecek veya böyle bir izlenim uyandırabilecek her türlü davranış ve ilişkiden uzak durmalıdır. Görev süresince doğrudan veya dolaylı olarak uyuşmazlığın taraflarından gelen uzman görüşü, danışmanlık, hakemlik ya da buna benzer bir görevi kabul etmemelidir. Etik ilkelerle bağdaşmayan veya hukuka aykırı iş ve eylemlerde bulunmasının kendisinden talep edilmesi halinde durumu gecikmeksizin görevlendirmeyi yapan mercie bildirmelidir. Görevi sebebiyle kendisine tevdi

edilen bilgi ve belgelerin veya öğrendiği sırların gizliliğini, bilirkişilik görevi sona erdikten sonra dahi sağlamalı ve korumalıdır.

B- BİLİRKİŞİ RAPORU NELERİ İÇERMELİDİR?

Bilirkişi raporunda yer alması gereken başlıklar ve bunların içerikleri şu şekildedir:

- **Görevlendirmeyi yapan merci**

Örneğin: Ankara 6.Tüketici Mahkemesi, İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü, İzmir Tabip Odası, İstanbul Anadolu Cumhuriyet Başsavcılığı gibi

- **Dosya numarası**

Görevlendirmeyi yapan bir mahkemeyse “E.yıl/sayı” ibaresiyle görüş istem yazısında belirtilen esas numarası, savcılıksa “yıl/sayı” ibaresiyle belirtilen soruşturma numarası bilirkişi raporuna yazılmalıdır. Görevlendirmeyi yapan il sağlık müdürlüğü veya bir tabip odasıysa, gönderilen yazının tarih ve sayısı rapora yazılabilir.

- **Yargılamanın taraflarına ait bilgiler**

Davacı veya şikâyetçi ile davalı veya hakkında inceleme yapılan kişinin ve varsa bunların vekillerinin isim-soyisim bilgileri rapora yazılmalıdır.

- **Görevlendirme tarihi ve süresi**

İl sağlık müdürlükleri ile tabip odaları tarafından gönderilen yazılarda görevlendirme süresi belirtilmeyebilmektedir, bu halde yalnızca görevlendirme tarihinin yazılması yeterlidir.

- **İncelemenin konusu**

Uyuşmazlık konusunun ne olduğu, görüş talep eden merciin yazısında belirtilmişse, bu kısma orada yer alan cümle yazılabilir. Eğer böyle bir ifade yoksa “..... *Tarafından*’ya karşı *iddiasıyla açılan davada deri ve zührevi hastalıklar uzmanlık alanı kapsamındaki tıbbi ve bilimsel bilgim doğrultusunda uzman görüşümün sunulmasıdır.*” yazılabilir.

- **Kendisinden gözlemlenmesi ve incelenmesi istenen maddi unsurlar**

Bu başlık altında, görüş talep eden merciin yazısında belirtilen sorular veya varsa tarafların bilirkişiye yönelttiği sorular yazılabilir. Dosya içerisinde yer alan ve uzman görüşü hazırlanırken incelenen belgelerin de bu bölümde listelenmesi önerilmektedir. Özellikle tıbbi kayıtlar ile hasta dosyası içeriğindeki belgelerin tarih ve sayılarıyla sıralanması, tüm dosyanın etraflıca incelenip incelenmediğinin ilgililerce anlaşılabilmesi açısından uygun bir yöntem olacaktır. Tarafların dilekçelerinin ise ayrı ayrı, tarihleriyle yazılması gerekli değildir, incelenen belgeler arasında “Tarafların Dilekçeleri” yazılması yeterlidir.

- **İnceleme yöntemi ile bilimsel değerlendirme ve dayanaklar**

Bilirkişinin, önüne gelen uyuşmazlıkta uzmanlık alanı dâhilinde yapacağı değerlendirme, bu başlık altında sunulacaktır. Bilirkişi raporunun amacı, uyuşmazlığın uzmanlık bilgisi gerektiren kısmı yönünden bilgi vermek, kanaat iletmek ve böylelikle uyuşmazlığın çözümüne katkı sağlamak olduğundan, bu başlık altındaki her aşamada değerlendirmelerin gerekçelerinin ayrıntılı şekilde açıklanması gerekmektedir. Bilirkişi, görüşüne nasıl ulaştığını adım adım belirtmeli, bilimsel dayanaklarını göstermeli ve böylelikle uyuşmazlığı çözümlenecek merci ve taraflar yönünden denetime elverişli bir rapor hazırlamalıdır. Bilirkişi olarak görevlendirilen dermatoloji uzman hekimlerinin, raporun bu kısmında yapacakları değerlendirmelerde yararlanabilecekleri bazı bilgiler Rehberin aşağıdaki (C) Başlığında bilginize sunulmaktadır.

Bilirkişi raporu talep eden yargı makamlarının kimi zaman yazılarında konunun hukuki yönden değerlendirilmesini talep edebildikleri ya da böyle bir talep olmasa dahi bilirkişilerin hukuki görüş sunma yükümlülükleri olup olmadığı hakkında tereddütleri olabildiği bilinmektedir. Yukarıda açıklandığı üzere, bilirkişi raporunun amacı teknik ve özel bilgi gerektiren bir hususa uzman kişinin görüşünü almak olup hukuki değerlendirme yapma yetkisi ve görevi bilirkişiye değil, hakime aittir. Bu nedenle bilirkişinin hukuki olarak bir konunun nasıl ele alınması gerektiğine dair görüş sunması uygun değildir. Bununla birlikte, çözümü teknik ve özel bilgi gerektiren bazı konularda, ilgili mevzuat ile yargı kararlarının da bu alanda çalışan kişiler tarafından bulunduğu, bu alanda çalışmayan kişiler için bilgilere bir bütün halinde hakim olabilmenin güç olduğu bilinmektedir. Örneğin, güzellik uzmanlarının diode veya IPL lazer uygulama yetkisi, medikal estetik sertifikalı hekimlerin yetkilerinin sınırı vb. hususlar bu gibi konulardan bazılarıdır. Bu halde bir mecburiyeti olmamakla birlikte eğer tercih ediyorsa bilirkişi, uyuşmazlığın çözümünde kolaylık sağlayabilmesi amacıyla herhangi bir yorum ve değerlendirmede bulunmaksızın konuya ilişkin mevzuat ile yargı kararlarına raporunda yer verebilir.

- **Sonuç**

Ayrıntılı değerlendirmenin ardından raporun Sonuç bölümünde, cevaplanması istenen sorulara ilişkin net, açık ve anlaşılır şekilde nihai kanaat belirtilmelidir.

- **Raporun düzenlenme tarihi, bilirkişinin adı ve soyadı, unvanı, varsa sicil numarası ve imzası ile yararlanılan kaynaklar**

“İnceleme yöntemi ile bilimsel değerlendirme ve dayanaklar” başlığı altında yapılan değerlendirmede yararlanılan kaynakların, raporun son kısmında bir liste halinde sunulması, bilirkişinin görüşünün gerekçelerinin tam olarak anlaşılması ve denetlenebilmesi için faydalı olacaktır. Örneğin Tıpta Uzmanlık Kurulu tarafından hazırlanan Çekirdek Eğitim Müfredatları ve bunlara ulaşılacak linkler, Türk Plastik Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi Derneği ile Türk Dermatoloji Derneği tarafından hazırlanan Güzellik ve Estetik Amaçlı Lazer ve IPL Uygulamaları Kılavuzu, Türk Dermatoloji Derneği tarafından hazırlanıp internet sitesinde yayınlanan Tanı ve Tedavi Rehberleri bu kaynaklardan bazılarıdır.

C- BİLİRKİŞİ OLARAK GÖREVLENDİRİLEN DERMATOLOJİ UZMAN HEKİMLERİNİN RAPOR HAZIRLARKEN YARARLANABİLECEĞİ BİLGİLER

Dermatoloji uzman hekimlerine gelen görüş istem yazılarında çoğunlukla; 1- işlemi yapan kişinin gerekli yetkinliğe sahip olup olmadığının, 2- yapılan işlemin bilimsel gerekliliklere uygun olup olmadığının ve 3- aydınlatma yükümlülüğünün yerine getirilip getirilmediğinin sorulduğu görülmektedir.

1. Yetkinlik yönünden değerlendirme

Bilirkişi olarak görevlendirilen dermatoloji uzmanının; hekim olmayan bir kişi veya bir hekimin uyguladığı işlem yönünden yetkinliğini değerlendirmesi istenebilmektedir.

1.1. Hekim olmayan kişilerin (örneğin güzellik uzmanları) yetkinliği: Anayasa'nın *Kişilerin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı* başlıklı 17. maddesinde kişilerin vücut bütünlüğüne dokunulamayacağı belirtilmiş ve vücut bütünlüğünün dokunulmazlığın tek istisnasının tıbbi zorunluluklar olduğu hüküm altına alınmıştır. Tıbbi zorunluluklar dahilinde de olsa tıbbi girişimde bulunmaya kimlerin yetkili olduğu 1219 sayılı Kanun'la düzenlenmiştir. Kanun'un 1 ve 2. maddelerinde göre Türkiye'de tıp mesleğini icra etme ve tıbbi girişimde bulunma yetkisi yalnızca hekimlere verilmiştir. Kanun'un 25. maddesinde ise hekim olmadığı halde hasta tedavi eden kişiler yönünden cezai yaptırım öngörülmüştür; *"Diploması olmadığı hâlde, menfaat temin etmek amacına yönelik olmasa bile, hasta tedavi eden veya tabip unvanını takınan şahıs iki yıldan beş yıla kadar hapis ve bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır."* Güzellik uzmanları tıbbi girişimde bulunmaya yetkili olmayıp hangi işlemleri uygulayabilecekleri Mesleki Yeterlilik Kurumu tarafından hazırlanıp yayınlanan Ulusal Meslek Standartlarında düzenlenmektedir. Lazer epilasyon, saç ekimi, botoks, dolgu gibi güzelleştirme amaçlı işlemleri uygulamaya kimlerin yetkili olduğu, bunların güzellik salonlarında uygulanıp uygulanamayacağı gibi hususlara ilişkin güncel duruma ve yargı kararlarına Türk Dermatoloji Derneğinin internet sitesinde yayınlanan Sık Sorulan Sorular Bilgi Notundan ulaşılması mümkündür.

1.2. Hekimlerin yetkinliği: 1219 sayılı Kanunun 8. Maddesinde tıbbın daha özel bir uzmanlık bilgisini gerektiren alanlarında faaliyet gösterebilmek ve tıpta uzmanlık alanında uzman unvanını kullanabilmek için yöntemine uygun olarak alınmış bir tıpta uzmanlık belgesinin varlığı ön şart olarak belirlenmiştir. 10.maddede bu ön şartları sağlamaksızın uzmanlık yetkisinin kullanılması, uzmanlık unvanı veya gerçeğe uygun olmayan herhangi bir sıfatın herhangi bir şekil ve surette ilan edilmesi yasaklanmıştır. 27. Maddesindeyse 10. Maddede uzmanlık yetkisi ve unvanına ilişkin bu yasağa aykırı davranan hekimlerin para cezası ile cezalandırılacağı düzenlenmiştir.

Tıpta uzmanlık dallarının neler olduğu aynı Kanunun Ek-1 belgesinde sayılmıştır. Bu uzmanlık dallarında verilecek olan eğitim, bunların hangi tıbbi girişimlerde ne kadar yetkin olacağı gibi hususlar ise Kanunun EK-14.maddesi uyarınca, Tıpta Uzmanlık Kurulu tarafından belirlenmektedir. Tıpta Uzmanlık Kurulu, her bir uzmanlık dalı yönünden Çekirdek Eğitim Müfredatlarını belirlemiş, <https://tuk.saglik.gov.tr/TR-82498/mufredatlar.html> uzantılı web sitesinde yayınlamış olup bunları zaman zaman da güncellemektedir. Müfredatlarda, girişimsel işlemler yönünden yetkinlik düzeyleri de 1den 4e kadar numara verilerek gösterilmektedir. Bir tıbbi girişimin, bir uzmanlık dalının yetkisinde olup olmadığının çekirdek eğitim müfredatları incelenerek anlaşılması mümkündür.

2. Bilimsel gerekliliklere uygunluk yönünden değerlendirme

Deri ve zührevi hastalıklar uzman hekiminden talep edilen görüş, hekim tarafından uygulanan tıbbi girişimin bilimsel gerekliliklere uygun olup olmadığını içeriyorsa, bu hususun tıbbi literatür çerçevesinde değerlendirilmesi gerekmektedir. Değerlendirme; tanı, tedavi ve takip süreçleri yönünden ayrı ayrı yapılmalı, her aşamada kanaatin dayandırıldığı bilimsel yayınlar, makaleler, standartlar açıklanmalıdır. Uygulanan girişim sonucunda ortaya çıkan sonucun bir uygulama hatasından kaynaklanıp kaynaklanmadığı, komplikasyon olarak nitelendirilmesinin mümkün olmadığı, eğer komplikasyona görülme sıklığı, bu komplikasyonun ortaya çıkmasında etki eden faktörlerin ne olabileceği, eldeki davada şikayetçi hasta yönünden bu faktörlerin bulunup bulunmadığı gibi hususlar aktarılmalıdır.

3. Aydınlatma yükümlülüğü yönünden değerlendirme

Anayasanın 17.maddesi gereğince, tıbbi müdahalenin hukuka uygunluğu, kişinin rızasının alınmasına bağlıdır. Rızanın geçerli sayılabilmesi için hastanın yapılacak müdahalenin amacı, niteliği, sonuçları ve tehlikeleri hakkında anlayabileceği şekilde aydınlatılması ve bunun ardından özgür iradesiyle müdahaleyi kabul etmesi gerekmektedir.

1219 sayılı Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarzı İcrasına Dair Kanununun 70.maddesi gereğince aydınlatmanın yazılı olması zorunluluğu yalnızca '*büyük cerrahi ameliyeler*' için söz konusudur. Hekimin hastaya uyguladığı girişimin büyük cerrahi ameliyat olmadığı durumda hekimin, yazılı bir aydınlatılmış onam alma yükümlülüğü bulunmamakla birlikte hastanın aydınlatıldığını ispat yükümlülüğü hekime ait olduğundan, uygulamada cerrahi olmayan girişimler için de yazılı onam alındığı bilinmektedir.

Hasta Hakları Yönetmeliğinin 18.maddesi ve Hekimlik Meslek Etiği Kurallarının 26.maddesinde aydınlatmanın, mümkün olduğunca sade, tereddüt ve şüpheye yer verilmekten, hastanın sosyal ve kültürel düzeyine uygun olarak sözlü şekilde verileceği ifade edilmiştir. Hekimlik Meslek Etiği Kurallarının 26.maddesi ile Hasta Hakları Yönetmeliğinin 15.maddesi uyarınca hukuka uygun bir aydınlatma şu bilgileri içermelidir;

- Hastanın sağlık durumu ve konulan tanı, - Önerilen tedavi yönteminin türü,
- Beklenen sonuca ulaşmama ihtimali, beklenen sonuca ne kadar sürede ulaşılacağı
- Tedavi yönteminin hastanın sağlığı için taşıdığı riskler, - Muhtemel komplikasyonlar,
- Tıbbi müdahalenin kim tarafından nerede, ne şekilde ve nasıl yapılacağı ile tahmini süresi,
- Verilen ilaçların kullanılışı ve olası yan etkileri, - Olası tedavi seçenekleri ve riskleri,
- Önerilen tedavinin reddedilmesi durumunda hastalığın yaratacağı sonuçlar,
- Hastanın sağlığı için kritik olan yaşam tarzı önerileri,
- Hastanın gerektiğinde aynı konuda tıbbî yardıma nasıl ulaşabileceği.

Aydınlatmanın esas olarak sözlü şekilde yerine getirilmesi öngörüldüğünden, bilirkişi incelemesi yapılan dosyalarda aydınlatma yükümlülüğünün yalnızca onam belgeleri üzerinden değil, tanık anlatımları yönünden de değerlendirilmesi uygun olacaktır.

D- FAYDALANILABİLECEK LİNKLER

- 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu(HMK) 266 vd. maddeleri:

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=6100&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>

- 5271 sayılı Ceza Muhakemeleri Kanunu (CMK) 63 vd. maddeleri:

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5271&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>

- 6754 sayılı Bilirkişilik Kanunu:

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=6754&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>

- 03.08.2017 tarih ve 30143 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Bilirkişilik Yönetmeliği:

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=23818&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>

- 14.04.1928 tarih ve 863 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 1219 sayılı Kanun

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=1219&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=3>

- 01.08.1998 tarih ve 23420 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Hasta Hakları Yönetmeliği

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=4847&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>

- 6023 sayılı yasanın 59/g maddesine dayanılarak 1.2.1999 tarihinde yürürlüğe konulan Türk Tabipleri Birliği Hekimlik Meslek Etiği Kuralları

https://www.ttb.org.tr/mevzuat/index.php?option=com_content&task=view&id=65&Itemid=31

- Adalet Bakanlığı Bilirkişilik Daire Başkanlığının hazırladığı rehber ve taslaklar:

Bilirkişilerin Uyacağı Rehber İlkeler ve Bilirkişi Raporlarında Bulunması Gereken Standartlar

<https://bilirkisilik.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/2632021121309%C4%B0LKELELER%20VE%20STANDARTLAR.pdf>

Bilirkişiler İçin Kontrol Listesi

<https://bilirkisilik.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/bilirkisiler-icin-kontrol-listesi14032022105444>

Bilirkişi Rapor Şablonları

<https://bilirkisilik.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/bilirkisi-rapor-sablonlari14032022105509>

Bilirkişilik temel eğitimi katılımcı el kitabı

<https://bilirkisilik.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/372020143342temelegitimkatilimci.pdf>

- Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü Bilirkişilik Daire Başkanlığı'nın 31.5.2021 tarihli "Bilirkişilik Temel Eğitiminden Muaf Tutulacaklara Dair Usul Ve Esaslar Hakkında Duyuru" başlıklı duyurusu

<https://bilirkisilik.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/muaf-tutulacaklar31052021045413>

- Mesleki Yeterlilik Kurumu tarafından hazırlanıp yayınlanan Güzellik Uzmanı Ulusal Meslek Standardı

https://portal.myk.gov.tr/index.php?option=com_meslek_std_taslak&view=taslak_listesi_yeni&msd=2&Itemid=432

- Türk Dermatoloji Derneği'nin Dermatologlar için Hazırladığı Web Sitesi Bölümü

https://turkdermatoloji.org.tr/dermatologlar_icin